

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

JUNIE 2016

**EKONOMIE P1
MEMORANDUM**

PUNTE: 150

Hierdie memorandum bestaan uit 18 bladsye.

AFDELING A (VERPLIGTEND)**VRAAG 1****1.1 MEERVOUDIGEKEUSE-VRAE**

1.1.1	C ✓✓	privatisering		
1.1.2	B ✓✓	ekstrapolasie		
1.1.3	A ✓✓	korttermyn		
1.1.4	C ✓✓	tariewe		
1.1.5	C ✓✓	afname in mineraal-uitvoere		
1.1.6	B ✓✓	Ekonomiese groei		
1.1.7	A ✓✓	Voorspoed		
1.1.8	A ✓✓	BRICS	(8 x 2)	(16)

1.2 PAS-ITEMS

1.2.1	D ✓	Veroorsaak deur veranderinge in die bou- en konstruksie-industrie.		
1.2.2	G ✓	Menslike hulpbronne wat optimaal aangewend word		
1.2.3	F ✓	Afskaffing van onnodige beperkings deur wetgewing		
1.2.4	B ✓	Koop en verkoop van sekuriteite/aandele		
1.2.5	C ✓	Die vloeï van goedere en dienste		
1.2.6	H ✓	Behels afskaffing van hindernisse tot internasionale handel		
1.2.7	A ✓	Openbare goedere		
1.2.8	I ✓	BBP syfers wat veranderinge in prysvlakke in berekening geneem het	(8 x 1)	(8)

1.3 EENWOORD ITEMS

1.3.1	Invoervervanging ✓			
1.3.2	Belasting ✓			
1.3.3	Betalingsbalans ✓			
1.3.4	Ruilvoet ✓			
1.3.5	Phillips-kurwe ✓			
1.3.6	Lekkasies ✓		(6 x 1)	(6)

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B

Beantwoord TWEE van die drie vrae uit hierdie afdeling.

VRAAG 2: MAKRO-EKONOMIE

- 2.1 2.1.1 **Noem 'n voorbeeld van 'n sloerende en samevallende aanwyser.**
- **Sloerende aanwysers** – ure in konstruksie gewerk / arbeidseenheidskoste in vervaardiging / aantal kommersiële voertuie verkoop ✓
  - **Samevallende aanwysers** – geregistreeerde werkloosheid, reële BBP (uitsluitend landbou), reële kleinhandel verkope. (Enige toepaslike antwoorde) (Enige 1 + 1) (2)
- 2.1.2 **Watter uitwerking sal korrupsie op die doeltreffendheid van die regering hê?**
- Korrupsie sal lei tot laer winste ✓✓
  - Laer winste sal veroorsaak dat die toekenning van hulpbronne aan verskillende departemente daal. ✓✓
  - Die regering sal minder doeltreffend raak a.g.v. die lewering van goedere en dienste wat afneem ✓✓
  - Regeringsbeamptes sal ontmoedig word. ✓✓ (1 x 2) (2)
- 2.2 **Datarespons**
- 2.2.1 **Identifiseer die metode wat in die bostaande tabel gebruik word om die BTW te bereken.**
Produksiemetode ✓✓ (2)
- 2.2.2 **Klassifiseer enige aktiwiteit uit die tersiêre sektor.**
- Verspreiding van goedere en dienste ✓✓
  - Vervoer, berging en kommunikasie ✓✓
  - Finansiering, versekering, eiendom en besigheidsdienste ✓✓
  - Groothandel, kleinhandel, spyseniering en akkommodasie ✓✓ (Enige 1 x 2) (2)
- 2.2.3 **Bereken die bydrae van die sekondêre sektor tot die BBP. (C)**
R716 620 ✓✓ (2)
- 2.2.4 **Beklemtoon die belangrikheid van Nasionale Rekening Totale.**
- Bepaal die rykdom van 'n land ✓✓
  - Bydraes van al die sektore in die ekonomie. ✓✓
  - Meet die prestasievermoë van die land. ✓✓
  - Toon ekonomiese aktiwiteit aan in 'n land. ✓✓
  - Meet ekonomiese groei van een jaar tot die volgende. ✓✓ (Aanvaar enige toepaslike antwoord) (Enige 2 x 2) (4)

2.3 Datarespons

2.3.1 Verduidelik die begrip e-tol.

Tariewe wat betaal word ten einde van sekere paaie te gebruik. ✓✓
(Enige toepaslike antwoord) (1 x 2) (2)

2.3.2 Waarvoor staan die akroniem SANP in Afrikaans (of SANRAL in Engels)?

Suid-Afrikaanse Nasionale Padagentskap of
South Africa's National Road Agency. ✓✓ (1 x 2) (2)

2.3.3 Watter negatiewe sosio-ekonomiese impak kan e-tol tariewe op die Suid-Afrikaanse ekonomie hê?

- Nie almal het toegang tot die e-tol stelsel nie. ✓✓
- Mense betaal meer vir vervoeruitgawes. ✓✓ (Enige 1 x 2) (2)

2.3.4 Na jou mening, wat is die mees belangrike oorsaak van openbare sektor mislukking in SA? Motiveer jou antwoord.

- Korruptsie ✓✓
- Regering gebruik nie hulpbronne om die regte goedere en hoeveelhede te produseer nie. ✓✓ (2 x 2)
(Aanvaar enige toepaslike antwoord.) (4)

2.4 Verduidelik die eksogene oorsaak (monetarisme) vir 'n sakesiklus.

- Eksogene veranderlikes is onafhanklike faktore wat sakesiklusse kan beïnvloed en hul ontstaan buite die ekonomie het. ✓✓
- Eksogene faktore wat sakesiklusse beïnvloed is as volg:
  - Die monetariste glo marke is inherent stabiel. ✓✓
  - Onewegigheid word veroorsaak deur die verkeerde gebruik van beleide, bv. monetêre beleid ✓✓
  - Weersomstandighede en mark skokke veroorsaak opswaie en afswaie. ✓✓
  - Regering moet nie inmeng in die mark nie. ✓✓
  - 'Sunspot' teorie is gebaseer op die denke dat toenemende son-uitstraling lei tot veranderinge in weersomstandighede. ✓✓
  - Tegnologiese veranderinge ✓✓ (Enige 4 x 2) (8)

2.5 **Hoe doeltreffend is internasionale handel vir Suid-Afrika?**

- Spesialisasie verhoog die lewensstandaard, veral wanneer die area van spesialisasie in groot aanvraag is a.g.v. 'n tekort aan aanbod, bv. Angola het olie en kan daarom in olieprodukte spesialiseer. ✓✓
- Mosambiek het geen oliebronne nie en kan nie in hierdie hulpbron spesialiseer nie. ✓✓
- Massaproduksie raak moontlik as die plaaslike vraag bygetel word by die oorsese vraag, bv. vervaardiging van selfone. ✓✓
- Doeltreffendheid verhoog wanneer daar mededinging is. Laer pryse beteken dat dieselfde inkome meer goedere en dienste kan koop. ✓✓
- Globalisering word gedryf deur internasionale handel, bv. handel in IT produkte en voertuie (motorvoertuie en handel). (Enige 4 x 2)

(8)
[40]

VRAAG 3: EKONOMIESE STREWES

3.1 3.1.1 **Noem TWEE metodes om uitvoere te bevorder.**

- Aansporings ✓
- Subsidies ✓ (2 x 1) (2)

3.1.2 **Watter uitwerking sal 'n toename in investering op die ekonomie hê?**

- Werkskepping ✓✓
  - Toename in rykdom ✓✓
  - Hoër produksievlakke. ✓✓
- (Aanvaar enige toepaslike antwoord) (1 x 2) (2)

3.2 **Datarespons**

3.2.1 **By watter punt op die grafiek is die oorspronklike ewewig van die buitelandse valuta?**

- By punt e / e by punt waar VV met AA sny / teen 'n prys van R10 en 'n hoeveelheid van 100. ✓✓
-
- (2)

3.2.2 **Noem TWEE redes vir die skuif van die vraagkurwe van VV na V1V1.**

Redes

- Toename in die aantal Suid-Afrikaners wat die VSA besoek ✓✓
  - Suid-Afrikaners koop meer Amerikaanse finansiële bates. ✓✓
  - Verhoogde invoere uit die VSA. ✓✓
  - Verhoogde uitvoere na Suid-Afrika. ✓✓
  - Dienste (verskeping, versekering) uit die VSA. ✓✓
  - Betalings van paaiemente op terugbetaling van oorsese lenings. ✓✓
  - Betalings van rente en dividende op buitelandse kapitaal. ✓✓
  - Ander betalings aan buitelandse lande, wat van tyd tot tyd plaasvind. ✓✓
  - Buitelandse lande wat spekulereer. ✓✓
- (Aanvaar enige land wat dollar as geldeenheid gebruik)

(Enige 2 x 2) (4)

3.2.3 **Wat gebeur met die waarde van die rand wanneer VV skuif na V1V1? Motiveer jou antwoord.**

Gedepresieer/Afgeneem. ✓✓

Motivering

- Toenemende vraag na dollars **OF** afnemende vraag na rand. ✓✓
- Meer rand vir dollars. ✓✓
- Duurder om dollars te koop. ✓✓
- Een dollar kos R12,00 i.p.v. R10,00. ✓✓

(Enige 2 x 2) (4)

3.3 **Datarespons**

3.3.1 **Wat verteenwoordig stippellyne a en b?**

Amplitude. ✓✓

(2)

3.3.2 **Definieer die begrip *reële (werklike) sakesiklus*.**

- Reële veranderinge in ekonomiese aktiwiteite oor 'n periode van tyd. ✓✓

(2)

3.3.3 Wat is die belangrikheid van die lengte (T2 T3) van die sakesiklus?

- Die lengte van die sakesiklus is die aantal kere wat dit neem om deur een volledige siklus te beweeg. ✓✓
- Langer siklusse is sterker – korter siklusse is swakker. ✓✓
- Die lengte in hierdie geval is ongeveer 3 jaar en ons kan voorspel dat die volgende een ook ongeveer 3 jaar sal duur of korter. ✓✓

(Aanvaar enige ander toepaslike antwoord.) (Enige 1 x 2) (2)

3.3.4 Wat kan die regering doen ten einde te verseker dat inflasie nie gedurende die pieke van sakesiklusse voorkom nie?

- Regering kan belastings verhoog. ✓✓
- Regeringsbesteding kan verminder word. ✓✓
- Monetêre beleidsinstrumente. bv. verhoogde rentekoers, inflasietekens. ✓✓

(Aanvaar enige toepaslike antwoord wat verband hou met fiskale en monetêre beleid.) (Enige 2 x 2) (4)

3.4 Argumenteer ten gunste van invoervervanging.

- Meer plaaslike besighede kan opgerig word / diversifiseer ✓✓
- Daar word dikwels geargumenteer dat die industriële basis van die ekonomie versterk en uitgebrei moet word en dit sal hulle minder afhanklik maak van buitelandse lande en hulle meer beheer gee oor hulle eie ekonomieë. ✓✓
- 'n Natuurlike beginpunt is om invoere te vervang omdat daar sekerheid is dat plaaslike markte, vir hierdie produkte, wel bestaan. ✓✓
- 'n Groter verskeidenheid van besighede kan ontstaan of aanhou bestaan. ✓✓
- Handel – ontwikkelende lande is afhanklik van hul natuurlike hulpbronne as 'n basis vir hulle ekonomiese groei en ontwikkeling. ✓✓
- Verhoogde indiensname – die vestiging van nuwe nywerhede vereis hoër indiensname en verbeter die lewensstandaard van mense. ✓✓
- Groter keuse / groter verskeidenheid van geproduseerde goedere. ✓✓
- Spoedige ekonomiese ontwikkeling en groei. ✓✓
- Regstelling van betalingsbalans probleme.

(Aanvaar enige ander toepaslike antwoord) (Enige 4 x 2) (8)

3.5 Hoe word rentekoerse en belasting beïnvloed in uitbreidende en inkrimpende situasies?

MONETÊRE BELEID	UITBREIDENDE	INKRIMPENDE
Rentekoerse	Verlaag rentekoerse ✓✓	Verhoog rentekoerse ✓✓
	Wanneer rentekoerse daal – meer krediet ✓✓	Wanneer rentekoerse styg – meer krediet ✓✓
	Meer krediet verhoog geld in omloop ✓✓	Minder krediet verminder geld in omloop ✓✓
(Enige 2 x 2)		
FISKALE BELEID	UITBREIDENDE	INKRIMPENDE
Belasting	Verlaag belastings sodat besteebare inkome en totale vraag kan verhoog ✓✓	Verhoog belastings sodat besteebare inkome en totale vraag kan daal. ✓✓
(Enige 2 x 2)		

(4)

(4)

[40]

VRAAG 4: MAKRO-EKONOMIE EN EKONOMIESE STREWES

- 4.1 4.1.1 **Noem TWEE modelle wat gebruik word om ekonomie te verduidelik.**
- Diagramme ✓
  - Grafieke ✓
  - Tabelle ✓
- (Enige 2 x 1) (2)
- 4.1.2 **Watter uitwerking sal 'n swak rand op buitelandse handel hê?**
- Uitvoere sal toeneem ✓✓
  - Invoere sal afneem ✓✓
- (Aanvaar enige ander toepaslike antwoord.) (Enige 1 x 2) (2)
- 4.2 **Datarespon**
- 4.2.1 **Waarvoor staan die afkorting MTBR?**
Medium-termyn Bestedingsraamwerk ✓✓ (2)
- 4.2.2 **Die tekort op die begroting behoort NIE watter persentasie van die BBP te oorskry NIE?**
3% ✓✓ (2)
- 4.2.3 **Bereken die begrotingstekort as 'n persentasie van BBP (A).**
A: -0,3%. ✓✓ (2)

4.2.4 **Na jou mening, wat kan die regering doen ten einde die begrotingstekort te verminder?**

- Regering kan inkome verhoog, bv. verhoogde belastings / ✓✓
  - Verbeterde doeltreffendheid / meer produktiewe arbeidsmark. ✓✓
  - Regering kan openbare besteding verlaag, bv. strenger finansiële prosedures / beheer ✓✓
  - Aanstel van bevoegde werkers / opleiding van werkers. ✓✓
- (Aanvaar enige ander toepaslike antwoord). (Enige 2 x 2) (4)

4.3 **Datarespons**

4.3.1 **Noem TWEE items in die finansiële rekening van die betalingsbalans.**

- Direkte investering ✓
  - Portefeulje belegging (investering) ✓
  - Ander investering ✓
  - Afgeleide instrumente ✓
  - Bates ✓
- (Enige 2 x 1) (2)

4.3.2 **Watter instansie gee riglyne oor die samestelling van 'n betalingsbalans?**

Internasionale Monetêre Fonds (IMF) ✓✓ (2)

4.3.3 **Volgens die BPM6, hoeveel rekeninge is daar in 'n betalingsbalans?**

Drie rekeninge ✓✓ (2)

4.3.4 **Verduidelik kortliks hoe die onewewigtigheid in die betalingsbalans reggestel kan word deur middel van leen en uitleen.**

- Lande met surplusse, leen dikwels geld aan lande met tekorte terwyl lande met tekorte dikwels leen. ✓✓
  - In die geval van 'n fundamentele onewewigtigheid, mag lidlande by die Internasionale Monetêre Fonds (IMF) leen. ✓✓
  - Leen is egter nie 'n langtermyn oplossing vir fundamentele betalingsbalans onewewigtigheid nie. ✓✓
- (2 x 2) (4)

4.4 **Verduidelik die *nuwe ekonomiese paradigma*.**

- Verwys na regeringsbeleide wat ontwerp is vir 'n hoë ekonomiese groei koers, sonder om aanbod beperkinge en prysinflasie te hê. ✓✓
- Teorieë deur die Monetariste en Keynesiaanse ekstremiste en slegs waar onder sekere omstandighede is. ✓✓
- Onder werklike omstandighede, jaag regerings ekonomiese groei na, ongeag inherente stabiele of onstabiele markte. ✓✓
- Daarom is regerings nie ekstreem nie, maar deursigtig en volg hulle pragmatiese beleide. ✓✓
- Die oorsprong van die nuwe ekonomiese paradigma is gegrond in die voorkoming van onstabiele toestande wat tot inkrimpings sal lei. ✓✓
- Volgens die nuwe ekonomiese paradigma is dit moontlik vir uitset om te verhoog oor lang periodes van tyd, sonder om in die wiele gery te word deur aanbod beperkinge en inflasionistiese druk. ✓✓
- Ingesluit in vraagkant en aanbodkant beleide. ✓✓

(Enige toepaslike antwoord)

(4 x 2) (8)

4.5 **Hoe word die ekonomie negatief deur openbare sektor mislukking beïnvloed?**

Toekenning van hulpbronne ✓

- Wanneer die regering misluk, is 'n optimale toekenning van hulpbronne nie bereik nie en hulpbronne gevolglik vermors. ✓✓

Ekonomiese onstabieleit ✓

- Regeringsmislukking kan lei tot makro-ekonomiese onstabieleit. Regering is nie in staat om fiskale beleid doeltreffend aan te wend nie. ✓✓

Verspreiding van inkome ✓

- As regering misluk om die belastingstelsel doeltreffend te bedryf, dan sal daar 'n onregverdige verspreiding van inkome in die ekonomie wees. ✓✓

Sosiale onstabieleit ✓

- Wanneer die openbare sektor misluk om die vereiste sosiale dienste te lewer, kan die ekonomie gedestabiliseer raak. ✓✓

Sosiale stabieleit ✓

- Die openbare sektor is verantwoordelik om sosiale stabieleit te verseker deur dienste soos sanitasie, beskerming, paaie en kontanttoelaes aan die armes, te voorsien. Indien dit misluk, word die lewens van mense gedestabiliseer en hul menseregte kom in gedrang.

(4 x 2) (8)

[40]

TOTAAL AFDELING B: 80

AFDELING C

Beantwoord EEN van die TWEE vrae in hierdie afdeling.

STRUKTUUR VAN OPSTEL:	PUNTE-TOEKENNING
Inleiding	Maks. 2
Liggaam Hoofgedeelte: Bespreek in besonderhede/Diepgaande bespreking/Ondersoek/Bespreek krities/Ontleed (Analiseer)/Vergelyk/ Evalueer/Onderskei/Verduidelik/Assesseer/Debatteer Addisionele gedeelte: Gee eie mening/Bespreek krities/Evalueer/Evalueer krities/Teken 'n grafiek en verduidelik/Gebruik die gegewe grafiek en verduidelik/Voltooi die gegewe grafiek/Bereken/Lei af/Vergelyk/Verduidelik/Onderskei/Interpreteer/Debatteer kortliks/Hoe?/Stel voor	Maks. 26 Maks. 10
Slot Enige toepaslike hoër orde slot wat die volgende behoort in te sluit: <ul style="list-style-type: none"> • 'n Kort opsomming van wat bespreek is / ontleed sonder om reeds genoemde feite, in die inhoud, te herhaal • 'n Mening of gewaardeerde oordeel oor die bespreekte feite • Addisionele ondersteunende inligting om bespreking te versterk / ontleding • 'n Teenstrydige sienswyse met motivering, indien vereis • Aanbevelings 	Maks. 2
TOTAAL:	40

VRAAG 5: MAKRO-EKONOMIE

Ekonomie stel die ekonomie voor as 'n vereenvoudigde ekonomiese kringloop om die interaksie tussen die verskillende deelnemers aan te dui.

- Bespreek, in detail, sonder die gebruik van grafieke, die interaksie tussen al die deelnemers aan 'n oop ekonomiese kringloop. (26)
- Teken en verduidelik die vermenigvuldigingsproses deur middel van 'n grafiek met volledige byskrifte. (10)

INLEIDING

Die kringloopmodel van 'n ekonomie is 'n vereenvoudiging wat aantoon hoe die ekonomie werk en die verhouding tussen inkome en besteding in die ekonomie as 'n geheel. ✓✓

Dit verskil van 'n geslote ekonomie omdat dit buitelandse handel insluit. ✓✓
(Aanvaar enige toepaslike inleiding.) (Maks. 2) (2)

INHOUD

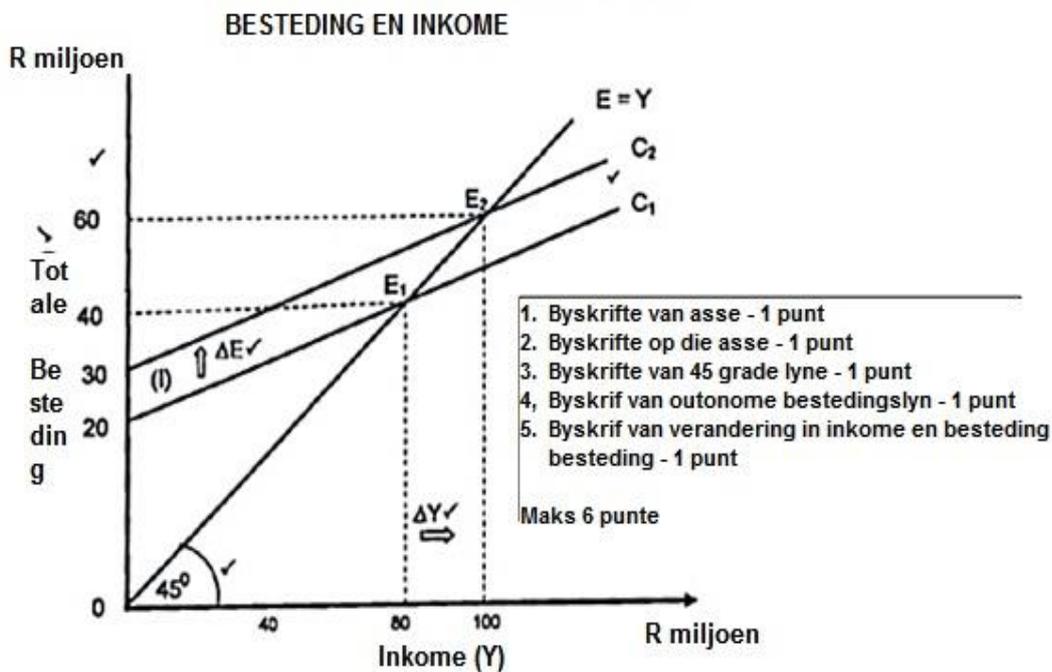
HOOFGEDEELTE:

- Daar is 'n vloei van geld en goedere en dienste tussen die **huishoudingsektor en die sakesektor**. ✓
- Huishoudings verdien inkome in die vorm van lone en salarisse deur hul produksiefaktore te verkoop. ✓✓
- Besighede gebruik die produksiefaktore om goedere en dienste te produseer waarop die huishoudingsektor hulle geld spandeer. ✓✓
- Die besigheid ontvang dus 'n inkome inruil van die huishouding vir die goedere en dienste. ✓✓
- Daar is 'n vloei van geld en goedere en dienste tussen die **huishoudingsektor en die regering**. ✓
- Huishoudingsektor verskaf arbeid aan die regering en ontvang 'n inkome. ✓✓
- Die regering verskaf openbare goedere en dienste aan die huishoudings en ontvang belasting-inkome in ruil. ✓✓
- (bv.) parke, hospitale waarvoor belasting aangewend is verdien 'n inkome vir die staat. ✓✓
- Daar is 'n vloei van geld en goedere en dienste tussen die **sakesektor en die regering**. ✓
- Die sakesektor voorsien die regering van goedere en dienste waarvoor die regering betaal. ✓✓
- Die regering voorsien die sakesektor van openbare goedere en dienste waarvoor hulle belasting betaal. ✓✓

- Daar is 'n vloeï van goedere (invoere) van besighede in **die buitelandse sektor** waarvoor die besighede betaal. ✓
  - Dit sal beskou word as 'n besteding vir die besigheid. ✓✓
  - Daar is ook 'n vloeï van goedere van die besighede na die buitelandse sektor (uitvoere) ✓✓
  - Dit sal 'n inkome vir die besigheid wees. ✓✓
  - Die **finansiële markte** bestaan uit banke, versekeringsmaatskappye en pensioenfondse. ✓
  - Hulle dien as skakel tussen huishoudings en besighede wat surplus geld het en andere in die ekonomie wat fondse benodig. ✓✓
  - Die geld wat huishoudings en besighede aan die finansiële sektor voorsien, staan as besparings bekend. ✓✓
  - Die besteding op kapitaalgoedere deur besighede word beskou as investering. ✓✓
- (Aanvaar enige toepaslike antwoord) (Maks. 26)

ADDISIONELE GEDEELTE

Verduidelik die vermenigvuldigingsproses met behulp van 'n grafiek met volledige byskrifte.

(10)

VERDUIDELIKING

- 'n Verandering in investering van R10 m, sal lei tot 'n verandering in inkome van R20 m ✓✓
- Die inkome verhoog proporsioneel meer as die investering. ✓✓

OF

- 'n Toename in investering lei tot die opwaartse skuif van die bestedings-funksie van C_1 tot C_2 sodat C_1 parallel is aan C_2 ✓✓
- Die uitwerking van 'n toename in investering is dat die totale besteding sal toeneem van R20 m tot R30 m. ✓✓
- Met ander woorde die toename in investering lei tot 'n toename in besteding en 'n ewewigsvlak van inkome en uitsette. ✓✓
- Die toename in die waarde van die uitset (Y) is groter as die toename in die besteding (E). ✓✓
(Verduideliking MOET saamstem met die syfers soos verskaf in die grafiese voorstelling.) (Maks. 4) (2)

SLOT

- Die kringloop verseker volgehoue interafhanklikheid en koördinerings van die ekonomiese aktiwiteite in die ekonomie. ✓✓
(Aanvaar enige ander toepaslike antwoord) (Maks. 2) [40]

VRAAG 6: MAKRO-EKONOMIE

Om internasionaal mededingend te wees, moet 'n land geskikte handelsbeleide in plek hê. Hulle moet hulle nywerhede laat groei ten einde lewensstandaard te verhoog.

- Bespreek, in detail, die argumente ten gunste van beskerming. (26)
- Volgens jou mening, hoe kan die regering subsidies aanwend om te verseker dat plaaslike nywerhede beskerm word teen onbillike mededinging uit die buiteland? (10)

INLEIDING

Beskerming verwys na 'n opsetlike beleid aan regeringskant om handelsbeperkings daar te stel, soos tariewe en kwotas, ten einde binnelandse ondernemings teen buitelandse mededinging. ✓✓

(Aanvaar enige geskikte inleiding.)

(Maks. 2) (2)

INHOUD**HOOFGEDEELTE**

Argumente ten gunste van Beskerming.

1. Bron van inkome vir die regering ✓

- Invoertariewe verhoog inkome vir die regering ✓✓
- In kleiner lande is die belastingbasis dikwels klein a.g.v. lae inkome van individue en besighede. ✓✓
- Lae inkome voorsien nie veel in die vorm van inkomstebelasting nie en daarom is doeaneregte op invoere (invoertariewe) 'n belangrike bron van inkomste. ✓✓

2. Beskerming van die hele industriële basis ✓

- Handhawing van plaaslike indiensname. ✓✓
- Lande met hoë werkloosheid is voortdurend onder druk om werkskepping te stimuleer. ✓✓
- Skepping van en terugval op beskerming ten einde industrialisasie te stimuleer. ✓✓
- Dar word gedink 'n land se inwoners meer plaaslike produkte sal koop en plaaslike werkverskaffing sal verhoog indien beskerming toegepas word. ✓✓
- Hierdie maatreëls vir plaaslike werkskepping ten koste van ander lande, het gelei tot maatreëls soos die 'beggar-my-neighbour' beleide. ✓✓
- Toepassing van invoerbeleide is geneig om ander lande se vermoë om lande se uitvoere te koop, te verlaag en mag moontlik vergelding uitlok. ✓✓

3. **Beskerming van werkers** ✓

- Daar word geredeneer dat invoere uit ander lande met relatief lae lone, onregverdige mededinging verteenwoordig en die lewenspeil van die meer hoër betaalde werkers in plaaslike nywerhede, bedreig. ✓✓
- Plaaslike nywerhede sal daarom nie kan meeding nie omdat hoër lone die pryse van goedere verhoog. ✓✓
- Beskerming is dus nodig om te voorkom dat plaaslike loonvlakke daal of self plaaslike ondernemings verhoed om te sluit omdat hulle nie wins maak nie. ✓✓
- Mededinging van lande met lae lone, mag ook die feit weerspieël dat daardie lande 'n vergelykende voordeel in arbeidsintensiewe nywerhede wat lae vaardighede vereis, het. ✓✓

4. **Diversifisering van die industriële basis** ✓

- Met tyd moet lande gediversifiseerde nywerhede ontwikkel om spesialisasie te voorkom. ✓✓
- 'n Land wat te veel steun op uitvoere van een of 'n paar produkte, is baie kwesbaar. ✓✓
- As 'n ontwikkelende land se werkverskaffing en inkome afhanklik is van slegs een of twee nywerhede, is die risiko daar dat wêreldfluktuasies in pryse en vraag- en aanbodkant probleme kan lei tot beduidende skommeling in plaaslike ekonomies aktiwiteite. ✓✓
- Invoerbepanking mag ingestel word op 'n reeks produkte ten einde te verseker dat 'n aantal plaaslike nywerhede ontwikkel. ✓✓

5. **Ontwikkel strategiese nywerhede** ✓

- Sommige nywerhede soos ystererts en staal, landbou, (basiese voedselsoorte soos mielies), energie (brandstowwe) en elektronika (kommunikasie) en andere, word beskou as strategiese nywerhede. ✓✓
- Ontwikkelende lande mag voel dat hulle hierdie nywerhede moet ontwikkel ten einde selfversorgend te raak. ✓✓

6. **Beskerm spesifieke nywerhede.**

Storting (Dumping) ✓

- Buitelandse nywerhede mag betrokke raak by storting (dumping) omdat regeringsubsidies hulle toelaat om teen lae pryse te verkoop ✓✓ of omdat hulle 'n verhoging in winste na jaag deur prysdiskriminasie. ✓✓
- Die rede om produkte teen laer pryse te verkoop, mag wees om ontslae te raak van opgehoop voorrade en as gevolg daarvan word verbruikers in die invoer lande bevoordeel, ✓✓
- alhoewel, die langtermyn doelwit mag wees om die plaaslike produsente uit die mark te dryf en beheer daarvan oor te neem ✓✓ en
- verbruikers gaan waarskynlik verloor in die sin dat hulle keuse verklein word en uitvoerders hoër pryse gaan hef. ✓✓

7. Suigeling nywerhede ✓

- Gewoonlik vind nuut gestigte nywerhede dit moeilik om te oorleef a.g.v. hulle gemiddelde koste wat hoër is as dié van goed gevestigde oorsese mededingers. ✓✓
- Alhoewel, as hulle beskerming in hulle vroeë jare gebied word, mag hulle moontlik groei en daardeur voordeel trek, deur ✓✓
- hulle gemiddelde koste te verlaag en mededingend te raak en dan kan beskerming afgeskaf word. ✓✓

8. Kwynende nywerhede ✓

- Strukturele veranderinge in die vraag en aanbod van 'n goed mag 'n nywerheid beduidend raak. ✓✓
- Sulke nywerhede behoort toegelaat te word om geleidelik uit te tree. ✓✓
- Kwynende nywerhede is geneig om nywerhede te wees wat nie meer 'n vergelykende voordeel het nie. ✓✓
- Alhoewel, as hulle vinnig hulle deure moet sluit, mag daar 'n skielike en groot toename in werkloosheid wees. ✓✓
- Beskerming mag 'n nywerheid toelaat om geleidelik kleiner te raak en daardeur tyd te bied om hulpbronne, insluitend arbeid, te verskuif na ander nywerhede. ✓✓
- Die beskerming van plaaslike standaarde, regulasies vir voedsel veiligheid, menseregte en omgewingsstandaarde, het toenemend as handelsbeperkings begin dien. ✓✓

(Aanvaar enige toepaslike feit)

(Maks. 26)

ADDISIONELE GEDEELTE

Volgens jou mening, hoe kan die regering subsidies aanwend om te verseker dat plaaslike nywerhede beskerm word teen onbillike mededinging uit die buiteland?

Suid-Afrika bevorder uitvoere d.m.v. subsidies. ✓

Direkte subsidies: Streng keuringsmaatreëls moet in plek wees wanneer maatskappye aansoek om finansiële bystand doen. Regeringsbesteding kan direk finansiële ondersteuning aan plaaslike uitvoer produsente bied. ✓✓ Bv.

- Kontanttoelaes bied aan Suid-Afrikaanse uitstallers die geleentheid om hulle produkte by oorsese uitstallings uit te stal en nuwe markte te verken. ✓✓
- Buitelandse handelsmissies om nuwe markte te verken en instelling van tariewe op invoere. ✓✓
- Fondse vir die vorming van uitvoerrade. ✓✓
- Subsidies vir opleiding of indiensneming van personeel. ✓✓
- Fondse vir navorsing oor die uitvoermark. ✓✓
- Produk registrasie en buitelandse patente registrasies. ✓✓

Indirekte subsidies: Regering kan sekere belastings terugbetaal aan maatskappye ten einde uitvoere aan te moedig. ✓✓

Soorte indirekte subsidies is:

- Algemene belasting-rabatte (deel van die produksiekoste kan afgetrek word van die reeds betaalde belasting.) ✓✓
- Belastingkonsessies op winste, verdien deur uitvoere, of op kapitaal wat geïnvesteer is om vir uitvoere te produseer. ✓✓
- Terugbetalings op invoertariewe in die vervaardigingsproses van uitgevoerde goedere – maatskappye gebruik dikwels doeaneregte deur dit eers te betaal op hierdie goedere en die regering dit dan later aan hulle terugbetaal ✓✓

(Ken 'n maksimum van 2 punte toe per voorbeeld)

(Maks. 10)

SLOT

Meeste lande stem saam dat beskerming skadelik is vir die ekonomie indien dit nie goed bestuur word nie. In sekere areas van invoere, is beskerming nodig, veral waar jong nywerhede tot stand kom. ✓✓

(Aanvaar enige toepaslike slot)

(Maks. 2)

[40]

TOTAAL AFDELING C: 40
GROOTTOTAAL: 150